

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نگاهی به فضیلت و آثار مواسات و همدلی در احادیث اهل بیت (ع)

تهیه و تنظیم:
گروه پژوهش مؤسسه بیان معنوی

بیان معنوی

❁ مواسات، باعث برکت در مال

امیرالمؤمنین(ع) به کمیل بن زیاد سفارش فرمود: ای کمیل! برکت، در مال کسی است که زکات بدهد، و نسبت به مؤمنان مواسات کند، و به خویشان رسیدگی نماید.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: يَا كَمِيلُ، الْبِرْكَةُ فِي مَالٍ مَنْ آتَى الزَّكَاةَ، وَوَأَسَى الْمُؤْمِنِينَ، وَوَصَلَ الْأَقْرَبِينَ.

تحف العقول، ص ۱۷۲

❁ مواسات و همدلی روزی را زیاد می کند

امیرالمؤمنین(ع): مواسات نسبت به برادر دینی، روزی را می افزاید.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: مُوَاسَاةُ الْأَخِ فِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ يَزِيدُ فِي الزَّرْقِ

خصال، ص ۵۰۴

❁ مواسات، موجب محبوبیت می شود

امیرالمؤمنین(ع): با سه خصلت، دوستی را به دست می آورند: انصاف در معاشرت، مواسات [با دیگران] در خوشی و ناخوشی، و بازگشتب به قلب سلیم

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: ثَلَاثُ خِصَالٍ تُجْتَلِبُ بِهِنَّ الْمَحَبَّةَ الْإِنْصَافُ فِي الْمَعَاشِرَةِ وَالْمُوَاسَاةُ فِي الشَّدَائِدِ وَالْإِنْطِوَاعُ وَالرُّجُوعُ عَلَى قَلْبِ سَلِيمٍ.

کشف الغم، ج ۲، ص ۳۴۹

❁ مواسات راهی برای نشاط و شادی

امام باقر(ع): یکی از محبوبترین کارها نزد خداوند عزوجل شاد کردن مؤمن است: [یعنی] برطرف کردن گرسنگی اش، یا پرداختن قرضش.

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (ع): إِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ - عَزَّوَجَلَّ - إِدْخَالُ الشُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ: شَبَعَةُ مُسْلِمٍ، أَوْ قَضَاءُ دَيْنِهِ

کافی، ج ۲، ص ۱۹۰

امام صادق (ع): برادرت را شادکن تا خدا تو را شاد کند.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع): سُرَّ أَحَاكَ؛ يَسْرَكَ اللَّهُ

کافی، ج ۲، ص ۱۹۰

این قانون مهم قرآنی

ای رسول من) بگو: «پروردگام روزی را برای هر کس از بندگانش که بخواهد گشاده یا برای او تنگ می‌گرداند. و هر چه را انفاق کردید، پس او عوضش را (در همین دنیا) می‌دهد. و او بهترین روزی دهندگان است.»

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

سوره سبأ، ۳۹

پاسخ امام صادق (ع) به یک شبهه مهم در مورد مواسات و صدقه

مردی از اصحاب امام صادق (ع) گفت به امام صادق (ع) عرض کردم [به استناد] آیه «و آنچه انفاق کنید عوضش را او می‌دهد...» انفاق می‌کنم اما عوضی نمی‌بینم. حضرت فرمود: آیا خیال می‌کنی خداوند خُلف وعده می‌کند؟ عرض کردم: نه. فرمود: پس علت چیست؟ عرض کرد: نمی‌دانم. حضرت فرمود: اگر فردی از شما، از راه حلال مال به دست آورد و به حق و در جای درستش انفاق کند، درهمی انفاق نکند مگر اینکه خداوند عوض آن را بدهد.

عن رجلٍ من أصحاب الإمام الصادق (ع): قلت لأبي عبد الله (ع): ... قوله تعالى: وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ (سبأ، ۳۹) فَأَرَانِي انْفِقُ وَلَا أَرَى خَلْفًا! قَالَ: أَفْتَرَى اللَّهَ أَخْلَفَ وَعَدَهُ؟! قُلْتُ: لَا، قَالَ: فِيمَ؟ قُلْتُ: لَا أَدْرِي، قَالَ: لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ اِكْتَسَبَ الْمَالَ مِنْ جَلِّهِ وَأَنْفَقَهُ فِي حَقِّهِ لَمْ يَنْفِقْ دَرَهْمًا إِلَّا أَخْلَفَ اللَّهُ عَلَيْهِ.

کافی، ج ۲، ص ۴۸۴

بنابراین از انفاق نترسید!

رسول خدا(ص): هیچ گاه مالی بر اثر صدقه دادن کم نشده است. پس عطا کنید و نترسید.

قال النبي (ص): مَا نَقَصَ مَالٌ مِنْ صَدَقَةٍ قَطُّ، فَأَعْطُوا وَلَا تَجْبُنُوا

نوادروانندی، ص ۳۵ و من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۸۱

سه دعا و نفرینی که رد نمی‌شود

امام صادق (ع): سه دعاست که از درگاه خداوند متعال رد نمی‌شود: (اول) دعای پدر برای فرزندش، هر گاه که فرزندش به او نیکی کند، و نفرینش در حق او، آن گاه که از او نافرمانی نماید؛ (دوم) نفرین ستم‌دیده در حق کسی که به او ستم کرده است، و دعایش برای کسی که انتقام او را از ستمگری گرفته است؛ (سوم) و دعای مرد مؤمن برای برادر مؤمنش که به خاطر ما نسبت به او مواسات کرده است، و نفرینش در حق او که می‌توانسته به وی کمک کند و نکرده، در حالی که وی به آن محتاج بوده است.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع): ثَلَاثُ دَعَاوَاتٍ لَا يُجِبْنَ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى: دُعَاءُ الْوَالِدِ لَوْلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَدَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَقَّهُ، وَدُعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَدُعَاؤُهُ لِمَن انْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ، وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا لِأَخٍ لَهُ مُؤْمِنٍ وَاسَأَهُ فِينَا وَدُعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَاضْطِرَارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ.

امالی طوسی، ص ۲۸۰

بترین اعمال

امام علی(ع): مواسات، بترین کارهاست.

قَالَ امِيرَالْمُؤْمِنِينَ: الْمُوَاسَاةُ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ.

غرر، ۱۳۱۲

مواسات، آقا و سرور اعمال

رسول الله(ص): سرور و آقای کارها، سه کار است: انصاف داشتن با مردم، مواسات نسبت به برادر [دینی]، و همواره به یاد خداوند متعال بودن.

قَالَ النَّبِيُّ (ص): سَيِّدُ الْأَعْمَالِ ثَلَاثٌ خِصَالٌ: إِنْصَافُكَ النَّاسَ مِنْ نَفْسِكَ، وَمُوَاسَاةُ الْأَخِ فِي اللَّهِ عِزُّو جَلِّ، وَذِكْرُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى كُلِّ حَالٍ.

خصال، ج ۱، ص ۱۲۵

بترین مردانگی

امام علی(ع): بترین مردانگی، مواسات و شریک کردن برادران در اموال، و برابری با آنان در احوال است.

قَالَ امِيرَالْمُؤْمِنِينَ: أَفْضَلُ الْمَرْوَةِ مُوَاسَاةُ الْإِخْوَانِ بِالْأَمْوَالِ، وَمُسَاوَأْتُهُمْ فِي الْأَحْوَالِ

غرر، ۳۳۱۴

مؤمن حقیقی

رسول خدا(ص): هر کس با فقیر مواسات کند و او را در مال خود شریک گرداند و با مردم به انصاف رفتار کند، او مؤمن حقیقی است.

قَالَ النَّبِيُّ (ص): مَنْ وَاتَى الْفَقِيرَ مِنْ مَالِهِ، وَأَنْصَفَ النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ، فَذَلِكَ الْمُؤْمِنُ حَقًّا

کافی، ج ۲، ص ۱۴۷

از او فاصله بگیرید!

امام صادق(ع): برادران خود را با دو خصلت آزمایش کنید پس اگر آن دو خصلت در آنها بود خوب است، و گرنه از او دور شوید، دور شوید، دور شوید: مواظبت او بر نمازهایش در اوقات آن، نیکی به برادران در سختی و گشایش.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع): احْتَبِرُوا إِخْوَانَكُمْ بِمَخْلَتَيْنِ فَإِنْ كَانَتَا فِيهِمْ وَإِلَّا فَاعْرِضْ ثُمَّ اعْرِضْ ثُمَّ اعْرِضْ مُحَافَظَةً عَلَى الصَّلَوَاتِ فِي مَوَاقِعِهَا وَالْيَسْرَ بِالْإِخْوَانِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرَ.

کافی، ج ۲، ص ۶۷۲

بهترین روش برای تقرب به خدا

امام کاظم(ع): مؤمن با چیزی برتر از مواسات نسبت به مؤمن، به خداوند عز و جلّ نزدیک نشده است، و این، همان سخن خدای متعال (در قرآن) است که: «هرگز به نیکوکاری نخواهید رسید تا این که از آنچه دوست دارید، انفاق کنید».

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ (ع): مَا تَقَرَّبَ الْمُؤْمِنُ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ مُوَاسَاةِ الْمُؤْمِنِ، وَهُوَ قَوْلُهُ تَعَالَى: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبَبْتُمْ»

جامع الأحاديث للقمي، ص ۱۹۲

❁ مواسات عبادتی معادل نهصد هزار سال

پیامبر (ص): هر کس در پی حاجت برادر مؤمنش بکوشد، مانند آن است که خدا را نه هزار سال عبادت کرده است که روزهایش روزه گرفته و شبها را زنده داشته باشد.

رَسُولُ اللَّهِ (ص): مَنْ سَعَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ تِسْعَةَ آلَافِ سَنَةٍ صَائِمًا تَهَارَةً قَائِمًا لَيْلَهُ.

الفتية، ج ۲، ص ۱۸۹

❁ برتر از حج

امام صادق (ع): هر کسی به دور این خانه (یعنی خانه کعبه) طوافی کند، خدا عز و جل برای او شش هزار حسنه بنویسد و از او شش هزار سیئه محو کند و شش هزار درجه از او بالا برد تا چون نزد ملتزم (یعنی مستاجر که برابر خانه کعبه و در پشت آن میباشد) رسد، خدا هفت در از بهشت به روی او گشاید، من به او گفتم: قربانت، این همه فضیلت، در طواف است؟! فرمود: آری و من تو را به بهتر از آن خبر دهم، برآوردن حاجت مسلمانی بهتر است از طواف و طواف تا برسد به ده طواف.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ قَالَ قَالَ: مَنْ طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ طَوَافًا وَاحِدًا كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ سِتَّةَ آلَافِ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ سِتَّةَ آلَافِ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ اللَّهُ لَهُ سِتَّةَ آلَافِ دَرَجَةٍ حَتَّى إِذَا كَانَ عِنْدَ الْمُتَلَتِّمِ فَتَحَ اللَّهُ لَهُ سَبْعَةَ أَبْوَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ هَذَا الْفَضْلُ كُلُّهُ فِي الطَّوَافِ قَالَ نَعَمْ وَ أَحَبُّكَ بِأَفْضَلٍ مِنْ ذَلِكَ فَصَاءُ حَاجَةِ الْمُسْلِمِ أَفْضَلُ مِنْ طَوَافٍ وَ طَوَافٍ حَتَّى بَلَغَ عَشْرًا.

کافی، ج ۲، ص ۱۹۴

❁ اینها شیعه نیستند

یکی از اصحاب امام باقر (ع) به حضرت گفت: قربانت کردم، شیعه در شهر ما زیاد است. فرمود: آیا توانگر به تهیدست توجه می‌کند؟ و آیا نیکی کننده از کسی که [در جواب خوبیش] به او بدی کرده گذشت می‌کند؟ آیا به یکدیگر کمک مالی می‌دهند؟ عرض کردم: خیر. فرمود: آنها شیعه نیستند، شیعه کسی است که این کارها را بکند.

عَنْ أَبِي إِسْمَاعِيلَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ (ع) جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّ الشَّيْعَةَ عِنْدَنَا كَثِيرٌ فَقَالَ فَهَلْ يَعْطِفُ الْعَيْنِيُّ عَلَى الْفَقِيرِ وَ هَلْ يَتَجَاوَزُ الْمُحْسِنُ عَنِ الْمُسِيءِ وَ يَتَوَاسَوْنَ فَقُلْتُ لَا فَقَالَ لَيْسَ هَؤُلَاءِ شَيْعَةً - الشَّيْعَةُ مَنْ يَفْعَلُ هَذَا

کافی، ج ۲، ص ۱۷۳

❁ سوگند رسول خدا (ص)

رسول خدا (ص): سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، در روز قیامت، بنده‌ای از بندگان خدا در ایستگاهی [از ایستگاه‌های قیامت] می‌ایستد و شعله‌ای آتش، بزرگ‌تر از همه کوه‌های دنیا، در برابرش آشکار می‌گردد، به طوری که میان او و آن شعله هیچ حایلی نیست. در همان حال که سرگردان است، ناگاه، گرده‌ای نان یا دانه‌ای [گندم یا جز آن] که [در دنیا] به آن نیاز داشته و به برادری مؤمن کمک کرده است، از هوا در پیرامون او فرود می‌آید و مانند بزرگ‌ترین کوه‌ها می‌شود و گرداگرد او را

می‌گیرد و مانع رسیدن آن شعله به او می‌شود، و از حرارت و دود آن، کمترین آسیبی به او نمی‌رسد، تا این که وارد بهشت می‌شود.

قال النبي (ص): وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا! إِنَّ عَبْدًا مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَيَقِفُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَوْقِفًا يَخْرُجُ عَلَيْهِ مِنْ هَبِّ النَّارِ أَعْظَمُ مِنْ جَمِيعِ جِبَالِ الدُّنْيَا، حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا حَائِلٌ؛ بَيْنَا هُوَ كَذَلِكَ قَدْ تَحَيَّرَ، إِذْ تَطَايَرَ مِنَ الْهَوَاءِ رَغِيْفٌ أَوْ حَبَّةٌ قَدْ وَاسَى بِهَا أَخًا مُؤْمِنًا عَلَى إِضَافَتِهِ، فَتَنْزِلُ حَوَالِيَهُ فَتَصِيرُ كَأَعْظَمِ الْجِبَالِ مُسْتَدِيرًا حَوَالِيَهُ، تُصَدُّ عَنْهُ ذَلِكَ اللَّهَبُ، فَلَا يُصِيبُهُ مِنْ حَرِّهَا وَلَا دُخَانِهَا شَيْءٌ، إِلَى أَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ.

بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۱۰

مواسات؛ شیرازه دین

امیرالمؤمنین (ع): شیرازه دین، دو چیز است: انصاف داشتن، و مواسات با برادران.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: نِظَامُ الدِّينِ خَصْلَتَانِ: إِنْصَافُكَ مِنْ نَفْسِكَ وَمُوَاسَاةُ إِخْوَانِكَ

غرر الحکم، ج ۶ ص ۱۷۹

امام صادق (ع): هر چیزی کلیدی دارد

امام صادق (ع) به فرزند خود محمد فرمود: فرزندم، از آن خرجی، چه قدر اضافه آمده است؟ عرض کرد: چهل دینار. فرمود: برو و آنها را صدقه بده. عرض کرد: فقط همین چهل دینار باقی مانده است. حضرت فرمود: آنها را صدقه بده؛ زیرا خداوند عزوجل عوضش را می‌دهد. مگر نمی‌دانی که هر چیزی کلیدی دارد و کلید روزی، صدقه دادن است، پس آن چهل دینار را صدقه بده. محمد چنین کرد، و ده روز بیشتر بر امام صادق (ع) نگذشت که از جایی چهارهزار دینار به ایشان رسید. سپس فرمود: ای پسر من ما در راه خدا چهل دینار بخشیدیم و خداوند به ما چهار هزار دینار بخشید.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (ع) لِمُحَمَّدِ ابْنِهِ يَا بُنَيَّ كَمْ فَضَّلَ مَعَكَ مِنْ تِلْكَ التَّفَقَّةِ قَالَ أَرْبَعُونَ دِينَارًا قَالَ اخْرُجْ فَتَصَدَّقْ بِهَا قَالَ إِنَّهُ لَمْ يَبْقَ مَعِيَ غَيْرُهَا قَالَ تَصَدَّقْ بِهَا فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحْلِفُهَا أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحًا وَمِفْتَاحَ الرِّزْقِ الصَّدَقَةُ فَتَصَدَّقْ بِهَا فَفَعَلَ فَمَا لَبِثَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ عَشْرَةَ أَيَّامٍ حَتَّى جَاءَهُ مِنْ مَوْضِعِ أَرْبَعَةِ آلَافِ دِينَارٍ فَقَالَ يَا بُنَيَّ أَعْطَيْنَا اللَّهَ أَرْبَعَةَ آلَافِ دِينَارٍ

کافی، ج ۴، ص ۱۰

سفارش امام کاظم (ع) به تنگ‌دستان

علی بن سوید می‌گوید به امام کاظم (ع) گفتم: به من سفارشی کن. فرمود: «تورا به پروامندی از خدا سفارش می‌کنم». آن گاه سکوت کرد. من از تنگ‌دستی خود، نزد او شکوه کردم و گفتم: به خدا سوگند، برهنه‌ام و برهنگی‌ام به جایی رسیده که فلانی، دو جامه خویش را از تنش در آورد و به من پوشاند! فرمود: «روزه بگیر و صدقه بده». گفتم: از همان چیز اندکی که برادرانم به من عطا می‌کنند، صدقه بدهم؟ فرمود: «آنچه را که خداوند، روزی تو می‌کند، صدقه بده، هرچند ایثار کنی [و خودت به آن، محتاج باشی]

عَنْ عَلِيِّ بْنِ سُوَيْدِ السَّائِي عَنْ أَبِي الْحَسَنِ ع قَالَ: قُلْتُ لَهُ أَوْصِنِي فَقَالَ أَمْرُكَ بِتَقْوَى اللَّهِ ثُمَّ سَكَتَ فَسَكَوْتُ إِلَيْهِ قَلَّةٌ ذَاتُ يَدَيِ وَقُلْتُ وَاللَّهِ لَقَدْ عَرِيتُ حَتَّى بَلَغَ مِنْ عُرْبِي أَنْ أَبَا فُلَانٍ نَزَعَ ثَوْبَيْنِ كَانَا عَلَيْهِمَا فَقَالَ صُمْ وَتَصَدَّقْ قُلْتُ أَتَصَدَّقُ بِمَا وَصَلَنِي بِهِ إِخْوَانِي وَإِنْ كَانَ قَلِيلًا قَالَ تَصَدَّقْ بِمَا رَزَقَكَ اللَّهُ وَلَوْ أَنْزَلَتْ عَلَى نَفْسِكَ.

کافی، ج ۴، ص ۱۸

✿ کار خوب ناچیز را به امید کار خوب بزرگتر عقب نیانداز

امیرالمؤمنین علی(ع): هیچ کار خوبی را که بر انجام آن توانایی، ناچیز مشمار و به خاطر خوبی‌ای بزرگتر ترك مکن؛ زیرا خوبی و كمكِ اندك در زمانی که به آن نیاز است، سودمندتر از آن خوبی و (كمك) بسیاری است که در حال بی‌نیازی به کسی شود.

قَالَ اميرالمؤمنين: لَا تَسْتَصْغِرْ شَيْئاً مِنَ الْمَعْرُوفِ قَدَرْتَ عَلَى اضْطِنَاعِهِ إِشَاراً لِمَا هُوَ أَكْثَرُ مِنْهُ. فَإِنَّ الْبَسِيرَ فِي حَالِ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ، أَنْفَعُ لِأَهْلِهِ مِنْ ذَلِكَ الْكَثِيرِ فِي حَالِ الْعَنَاءِ عَنْهُ.

(الجعفریات، ص ۲۳۳)

✿ با چه حسی مواسات و انفاق کنم؟

امام جواد(ع): نیکوکاران به نیکی کردن نیازمندترند تا کسانی که به آن کمک نیازمندند؛ زیرا پاداش و افتخار و نیک‌نامی‌اش از آن آنهاست. بنابراین، آدمی هر خوبی که کند، نخست به خود کرده است. پس، نباید به خاطر خوبی‌ای که به خود کرده از دیگران سپاسگزاری بخواهد.

عن محمد بن علي بن موسى (ع): أَهْلُ الْمَعْرُوفِ إِلَى اضْطِنَاعِهِ أَحْوَجُ مِنْ أَهْلِ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ؛ لِأَنَّ لَهُمْ أَجْرَهُ وَفَخْرَهُ وَذِكْرَهُ، فَهَمَّا اصْطَنَعَ الرَّجُلُ مِنْ مَعْرُوفٍ فَأَيُّمَا تَبَدَّأَ فِيهِ بِنَفْسِهِ، فَلَا يَطْلُبَنَّ شُكْرًا مَا صَنَعَ إِلَى نَفْسِهِ مِنْ غَيْرِهِ

كشف الغم، ج ۳، ص ۱۳۷

✿ امام علی(ع): من هرگز به هیچ کس خوبی نکرده‌ام!

روزی، امیرالمؤمنین(ع) فرمود: «من هرگز به هیچ کس خوبی نکرده‌ام!». مردم، سرهای خود را از روی شگفتی بلند کردند. وی [ع] این آیه را خواند: «اگر نیکی کردید، به خودتان نیکی کرده‌اید و اگر بدی کردید، به خودتان بد کرده‌اید». (الإسراء ۷)

قَالَ اميرالمؤمنين: مَا أَحْسَنْتُ إِلَى أَحَدٍ قَطُّ! فَرَفَعَ النَّاسُ رُؤُوسَهُمْ تَعْجَبًا، فَقَرَأَ: «إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِنَفْسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا».

نثرالذی ج ۱، ۲۹۳

✿ چقدر مانده است؟

عایشه همسر رسول خدا(ص) می‌گوید: گوسفندی را سر بریدند [و گوشت آن را انفاق کردند]. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: چیزی مانده است؟ عایشه عرض کرد: به جز دستش، چیزی باقی مانده است. پیامبر (ص) فرمود: به جز دستش، همه آن باقی مانده است.

عن عائشة: أَتَيْتُمْ دَبْحُوا شَاءً، فَقَالَ النَّبِيُّ (ص): مَا بَقِيَ؟ فَقَالَتْ: مَا بَقِيَ مِنْهَا إِلَّا كَتِفُهَا، قَالَ [ص]: بَقِيَ كُلُّهَا غَيْرَ كَتِفِهَا

کنز العمال، ۱۶۱۵۰

✿ نامه امیرالمؤمنین(ع) به جوانان: اگر می‌توانی، بارت را روی دوش نیازمندان بینداز!

امیرالمؤمنین(ع): فرزندم! ... اگر مستمندی را دیدی که توشه‌ات را تا قیامت می‌برد، و فردا که به آن نیاز داری به تو باز می‌گرداند، کمک او را غنیمت بشمار، و زاد و توشه را بر دوش او بگذار، و اگر قدرت مالی داری بیشتر انفاق کن، و همراه او بفرست، زیرا ممکن است روزی در رستاخیز در جستجوی چنین فردی باشی و او را نیابی. به هنگام بی‌نیازی، اگر کسی از تو قرض خواهد، غنیمت بشمار، تا در روز سختی و تنگدستی به تو بازگرداند.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: إِذَا وَجَدْتَ مِنْ أَهْلِ الْفَاقَةِ مَنْ يَحْمِلُ لَكَ زَادَكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَيُؤَافِيكَ بِهِ عَدَا حَيْثُ نَحْتَاجُ إِلَيْهِ فَاعْتَنِمَهُ وَحَمَلُهُ إِثْمًا وَأَكْثَرُ مِنْ تَزْوِيدِهِ وَأَنْتَ قَادِرٌ عَلَيْهِ فَلَعَلَّكَ تَطْلُبُهُ فَلَا تَجِدُهُ وَاعْتَنِمَ مِنْ اسْتَقْرَضَكَ فِي حَالِ غِنَاكَ لِيَجْعَلَ قَضَاءَهُ لَكَ فِي يَوْمِ عُسْرَتِكَ

(نهج البلاغه، نامه ۳۱)

عامل حفظ پیوند برادری

امیرالمؤمنین (ع): هیچ چیزی مانند مواسات، پیوند برادری را حفظ نمی‌کند.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: مَا حَفِظَتِ الْأَخُوَّةُ بِمِثْلِ الْمُوَسَاةِ.

غرر، ۹۵۷۸

او برادر تو نیست

مردی دیرتر به نزد رسول خدا (ص) آمد. رسول خدا (ص) فرمود: «چرا دیر کردی؟». گفت: برهنگی باعث شد، ای رسول خدا. فرمود: «آیا همسایه‌ای نداشتی که دو لباس داشته باشد و یکی را به تو قرض دهد؟». گفت: بله، ای رسول خدا! فرمود: «او برادر تو نیست».

عن خَلَادِ السَّنَدِيِّ رَفَعَهُ: أَبْطَأَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ص رَجُلٌ، فَقَالَ: مَا أَبْطَأَ بِكَ؟ فَقَالَ: الْعُرْيُ يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَقَالَ: أَمَا كَانَ لَكَ جَارٌ لَهُ تَوْبَانٌ يُعِيرُكَ أَحَدَهُمَا؟ فَقَالَ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَقَالَ ص: مَا هَذَا لَكَ بِأَخٍ.

مصادقه الاخوان، ص ۳۶

در این حد، نه!

امام باقر (ع) به یکی از اصحابش فرمود: «ای حجاج! مواسات شما چگونه است؟» گفتم: خوب است، ای ابو جعفر! فرمود: «آیا هر گاه فردی از شما نیاز پیدا کند، دستش را در جیب برادرش می‌کند و به اندازه نیازش بر می‌دارد؟». گفتم: در این حد، نه! فرمود: «اگر این گونه رفتار کرده بودید، نیازمند نمی‌شدید».

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ: يَا حَجَّاجُ، كَيْفَ تَوَاسَيْكُمْ؟ قُلْتُ: صَالِحٌ يَا أَبَا جَعْفَرٍ. قَالَ: يُدْخِلُ أَحَدُكُمْ يَدَهُ فِي كَيْسِ أَخِيهِ فَيَأْخُذُ حَاجَتَهُ إِذَا احتاجَ إِلَيْهِ؟ قُلْتُ: أَمَا هَذَا فَلَا! فَقَالَ: أَمَا لَوْ فَعَلْتُمْ مَا احتَجْتُمْ.

كشف الغمّة، ج ۲، ص ۳۳۳

مسابقه بگذارید!

امام صادق (ع): در نیکی کردن به برادرانتان، با یکدیگر رقابت کنید و اهل نیکوکاری باشید؛ زیرا بهشت را دری است که به آن «نیکی (معروف)» می‌گویند و تنها کسی از آن وارد شود که در زندگی دنیا، نیکی کرده باشد. بنده‌ای که در راه برآوردن نیاز برادر مؤمنش گام بر می‌دارد، خداوند عز و جل دو فرشته بر او می‌گمارد: یکی را در سمت راست او و دیگری را در سمت چپ او، که از پروردگارش برای او آمرزش می‌طلبند و برای برآورده شدن حاجتش دعا می‌کنند. سپس فرمود: بخدا که چون مؤمن بجاحتش رسد پیغمبر از خود او مسرورتر است.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «تَنَافَسُوا فِي الْمَعْرُوفِ لِإِخْوَانِكُمْ، وَكُونُوا مِنْ أَهْلِهِ؛ فَإِنَّ لِلْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ: الْمَعْرُوفُ، لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا مَنْ اضْطَنَّحَ الْمَعْرُوفُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا؛ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَمْسِي فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ، فَيُؤَكِّلُ اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - بِهِ مَلَكَينِ، وَاحِدًا عَنْ يَمِينِهِ، وَآخَرَ عَنْ شِمَالِهِ يَسْتَغْفِرَانِ لَهُ رَبَّهُ، وَيَدْعُوَانِ بِقَضَاءِ حَاجَتِهِ». ثُمَّ قَالَ: «وَإِنَّ اللَّهَ، لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَسْرُبَقْضَاءَ

حَاجَةِ الْمُؤْمِنِ إِذَا وَصَلَتْ إِلَيْهِ مِنْ صَاحِبِ الْحَاجَةِ».

کافی، ج ۲، ص ۱۹۵

❁ مواساتی که در آن عجله نکردی، در زمره کارهای خوبت نشمار

امام حسین (ع): ای مردم! برای [کسب] مکارم [اخلاق]، رقابت کنید و برای غنیمت‌ها، سرعت ورزید. و رسیدگی و احسانی که می‌خواهید برای دیگران انجام دهید اما در انجام آن عجله نکردید، به شمار نیایرید و با برآوردن نیازها، ستایش [دیگران] را به دست آورید و با امروز و فردا کردن، نکوهش را برای خود به ارمغان می‌آورید. هرگاه کسی به کسی نیکی کرد و او دید که نمی‌تواند از عهده شکرش به درآید، خدا برای او جبران می‌کند که او عطایش بیشتر و پاداشش بزرگ‌تر است.

قَالَ الْحُسَيْنُ (ع): أَيُّهَا النَّاسُ نَافِسُوا فِي الْمَكَارِمِ وَ سَارِعُوا فِي الْمُنْعَامِ وَلَا تَحْتَسِبُوا بِمَعْرُوفٍ لَمْ تَعَجَلُوا وَ كَسَبُوا الْحَمْدَ بِالنَّجْحِ وَلَا تَكْتَسِبُوا بِالْمَنْظِلِ ذِمًّا فَهَمَّا يَكُنْ لِأَحَدٍ عِنْدَ أَحَدٍ صَنِيعَةً لَهُ رَأَى أَنَّهُ لَا يَقُومُ بِشُكْرِهَا فَاللَّهُ لَهُ بِمُكَافَاتِهِ فَإِنَّهُ أَجْرٌ لِعَظْمٍ وَأَعْظَمُ أَجْرًا

کشف الغم، ج ۲، ص ۲۹

❁ با مواسات، پیش به سوی «رحماء بینهم»

امام صادق (ع): مسلمانان باید که در پیوند با یکدیگر تلاش کنند و در مهرورزی به یکدیگر، همکاری نمایند و به نیازمندان کمک کنند و با یکدیگر با عطف باشند، تا آن که همان گونه که خداوند عز و جل به شما دستور داده است، نسبت به هم مهربان و رحیم باشید، و برای آنچه از امور آنان که از شما فوت شده است [و نتوانسته اید گرفتاری آنان را برطرف سازید و به وظیفه خود درقبالشان عمل کنید]، اندوهگین شوید، درست همان طور که گروه انصار در زمان پیامبر خدا بودند.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: «يَحِقُّ عَلَى الْمُسْلِمِينَ الْإِجْتِهَادُ فِي التَّوَاضُّعِ، وَ التَّعَاوُنُ عَلَى التَّعَاطُفِ، وَ الْمُؤَانَسَةُ لِأَهْلِ الْحَاجَةِ، وَ تَعَاطُفٌ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ حَتَّى تَكُونُوا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ» (فتح، ۲۹) مُتَرَاجِمِينَ، مُعْتَمِدِينَ لِمَا غَابَ عَنْكُمْ مِنْ أَمْرِهِمْ، عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ مَعَسَرُ الْأَنْصَارِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ»

کافی، ج ۲، ص ۱۷۴

از مواسات خسته نشوید

امام حسین (ع): بدانید که نیازهای مردم به سوی شما از نعمتهای خدا [لطف و هدیه] برای شما است مبادا از نعمتها خسته شوید که تبدیل به بلا خواهند شد. [فواید برطرف کردن نیازهای مردم] بدانید کار نیک موجب ستایش است و از پس آن پاداش. اگر کار نیک را در نظر خود مجسم کنید مردی خوش صورت و زیبا خواهید دید که از چهره‌اش انسان شاد می‌شود اما اگر پستی و خساست را بنظر آورید شخصی را خواهید دید بد شکل و زشت و منفور که دل از دیدنش تنفر دارد و چشم با دیدنش بسته می‌شود. و هر کسی که اندوهی از دل مؤمنی بردارد خداوند اندوههای دنیا و آخرت را از او برطرف میکند و هر که نیکی کند خدا باو نیکی خواهد نمود. خداوند نیکوکاران را دوست میدارد.

قَالَ الْحُسَيْنُ (ع): اعْلَمُوا أَنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تَمَلُّوا النِّعَمَ فَتَتَحَوَّلَ إِلَى غَيْرِكُمْ وَ اعْلَمُوا أَنَّ الْمُعْرُوفَ مُكْسَبٌ حَمْدًا وَ مُعَقَّبٌ أَجْرًا فَلَوْ رَأَيْتُمْ الْمُعْرُوفَ رَجُلًا لَرَأَيْتُمُوهُ حَسَنًا جَمِيلًا يَسُرُّ النَّاطِرِينَ وَ يَفُوقُ الْعَالَمِينَ وَ لَوْ رَأَيْتُمُ اللَّوْمَ رَأَيْتُمُوهُ سَمِيحًا قَبِيحًا مَسُومًا تَنْفِرُ مِنْهُ الْقُلُوبُ وَ تُعَضُّ دُونَهُ الْأَبْصَارُ وَ مَنْ نَفَسَ كُرْبَةً مِنْ مُؤْمِنٍ فَفَرَّجَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ كُرْبَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ مَنْ أَحْسَنَ أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَ اللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ.

اعلام‌الدین، ص ۲۹۸

✿ حرص بزن!

امام صادق (ع): حرص بزنید برای رفع نیازمندیهای مؤمنین و شادکردن و برطرف نمودن ناراحتی آنها چراکه بعد از انجام واجبات، هیچ عملی بهتر از مسرور کردن مؤمن نیست.

قَالَ الصَّادِقُ (ع): اخْرُصُوا عَلَى قَضَاءِ حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِدْخَالَ السُّرُورِ عَلَيْهِمْ وَدَفْعِ الْمَكْرُوهِ عَنْهُمْ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنَ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بَعْدَ الْإِيمَانِ أَفْضَلُ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ.

فقه منسوب به امام رضا (ع)، ص ۳۳۹

✿ به خانواده خدا رسیدگی کنید!

امام صادق (ع): خداوند عز و جل فرمود: «خلق، نانخور من هستند، از این رو محبوبترینشان نزد من، مهربانترینشان نسبت به آنان است و کسی که بیشتر برای برآوردن نیازهایشان می‌کوشد».

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (ع): قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: الْخَلْقُ عِيَالِي، فَأَحِبُّهُمْ إِلَيَّ أَنْظِفُهُمْ بِهِمْ، وَأَسْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ.

کافی، ج ۲، ص ۱۹۹

✿ مواسات یعنی نیمی از دارایی‌هایت را به او ببخش!

ابان بن تغلب می‌گوید: با امام صادق (ع) طواف می‌کردم: مردی از اصحاب به من برخورد و درخواست کرد همراه او بروم که حاجتی دارد، او به من اشاره کرد و من کراهت داشتم امام صادق (ع) را رها کنم و با او بروم، باز در میان طواف به من اشاره کرد و امام صادق (ع) او را دید، به من فرمود: ای ابان این تو را میخواهد؟ عرض کردم: آری. فرمود: او کیست؟ گفتم: مردی از اصحاب ماست، فرمود: او مذهب و عقیده تو را دارد؟ عرض کردم: آری. نزدش برو، عرض کردم: طواف را بشکنم؟ فرمود: آری. گفتم: اگر چه طواف واجب باشد؟ فرمود: آری، ابان گوید: همراه او رفتم و سپس خدمت حضرت رسیدم و پرسیدم حق مؤمن را بر مؤمن به من خبر ده، فرمود: ای ابان این موضوع را کنار گذار و طلب مکن، عرض کردم: چرا، قربانت گردم، سپس همواره تکرار کردم و به او اصرار نمودم تا فرمود: ای ابان نیم مالت را به او میدهی، سپس به من نگریست و چون دید که چه حالی به من دست داد فرمود: ای ابان، مگر نمیدانی که خدای عز و جل کسانی را که دیگران را بر خود ترجیح داده‌اند یاد فرموده از کسانی که دیگران را بر خود مقدم دارند، عرض کردم: چرا قربانت. فرمود: آگاه باش که چون تو نیمی از مالت را به او دهی او را بر خود ترجیح نداده‌ای، بلکه تو و او برابر شده‌اید، ترجیح او بر تو زمانی است که از نصف دیگر به او بدهی.

عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبٍ قَالَ: كُنْتُ أَطُوفُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ فَعَرَّضَ لِي رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِنَا كَانَ سَأَلَنِي الذَّهَابَ مَعَهُ فِي حَاجَةٍ فَأَشَارَ إِلَيَّ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدْعَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَ وَأَذْهَبَ إِلَيْهِ فَبَيَّنَّا أَنَا أَطُوفُ إِذْ أَشَارَ إِلَيَّ أَيضاً فَرَأَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ فَقَالَ يَا أَبَانُ! إِنِّي أُرِيدُ هَذَا قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَتَنَ هُوَ قُلْتُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِنَا قَالَ هُوَ عَلَيَّ مِثْلُ مَا أَنْتَ عَلَيْهِ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَأَذْهَبَ إِلَيْهِ قُلْتُ فَأَقْطَعُ الطَّوْافَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ وَإِنْ كَانَ طَوَافُ الْفَرِيضَةِ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَذَهَبْتُ مَعَهُ ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَيْهِ بَعْدَ فَسَأَلْتُهُ فَقُلْتُ أَخْبِرْنِي عَنْ حَقِّ الْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ فَقَالَ يَا أَبَانُ! دَعَاهُ لَا تَرِدُهُ قُلْتُ بَلَى جُعِلْتُ فِدَاكَ فَلَمْ أَرَلْ أَرَدْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ يَا أَبَانُ! تُقَاسِمُهُ سَطْرَ مَالِكَ ثُمَّ نَظَرَ إِلَيَّ فَرَأَى مَا دَخَلَنِي فَقَالَ يَا أَبَانُ! مَا تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَدْ ذَكَرَ الْمُؤْتِرِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ قُلْتُ بَلَى جُعِلْتُ فِدَاكَ فَقَالَ أَمَا إِذَا أَنْتَ قَاسَمْتَهُ فَلَمْ تُؤْتِرْهُ بَعْدَ إِيمَانِكَ وَهُوَ سَوَاءٌ إِيْمَانًا تُؤْتِرُهُ إِذَا أَنْتَ أَعْطَيْتَهُ مِنَ التَّضْفِ الْآخَرَ.

کافی، ج ۲، ص ۱۷۲

❁ مواسات؛ راه رسیدن به ولایت اهل بیت (ع)

معلى بن خنیس گوید: از امام صادق (ع) در باره حق مؤمن پرسیدم فرمود: هفتاد حق است که جز هفت حق را به تو نمیگویم، زیرا به تو مهربانم و میترسم تحمل نکنی، عرض کردم: چرا آن شاء الله، فرمود: تو سیر نباشی و او گرسنه، و پوشیده نباشی و او برهنه و راهنمای او باشی و پیراهنی که می پوشد و زبان گویای او باشی و برای او بخواهی آنچه را برای خودخواهی و اگر کنیزی داری او را بفرستی تا فرش و سترش را مرتب کند و در شب و روز، در حوائج او کوشا باشد پس چون چنین کردی ولایت خود را به ولایت ما رسانده ای و ولایت ما را به ولایت خدای عز و جل.

عَنْ مُعَلَّى بْنِ خُنَيْسٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَ عَنْ حَقِّ الْمُؤْمِنِ فَقَالَ سَبْعُونَ حَقًّا لَا أُخْبِرُكَ إِلَّا بِسَبْعَةٍ فَإِنِّي عَلَيْنِكَ مُشْفِقٌ أَخْشَى إِلَّا تَحْتَمِلَ فَقُلْتُ بَلَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَالَ لَا تَشْبَعُ وَ يَجُوعُ وَلَا تَكْتَسِبِي وَ يَغْرَى وَ تَكُونُ دَلِيلَهُ وَ قَيْصُهُ الَّذِي يَلْبَسُهُ وَ لِسَانَهُ الَّذِي يَتَكَلَّمُ بِهِ وَ تُحِبُّ لَهُ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَإِنْ كَانَتْ لَكَ جَارِيَةٌ بَعَثْتَهَا لِتَمَهَّدَ فِرَاشَهُ وَ تَسْعَى فِي حَوَائِجِهِ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ وَصَلْتَ وَ لَأَيْتِكَ وَ لَأَيْتِنَا وَ لَأَيْتِنَا بِوَلَايَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ .

کافی، ج ۲، ص ۱۷۴

❁ مواسات راهی برای رسیدن به شفاعت اهل بیت (ع)

امام صادق (ع): سوگند به کسی که محمد ص را به نبوت برانگیخت و روحش را به جانب بهشت برد، فاصله هریک از شما و اینکه به نهایت غبطه و سرور یا ندامت و حسرت برسد چیزی نیست جز آنکه ببیند آنچه را که خداوند عز و جل در کتابش فرمود «آن دو [فرشته] دریافت کنند در چپ و راست او نشسته اند» [اشاره به لحظه مرگ که انسان فرشتگان کاتب اعمالش را می بیند] و ملک الموت برای قبض روحش بیاید و روحش را ندا دهد پس روح از پیکروی خارج شود. اما کسی که مومن است اصلاً این خروج را احساس نمی کند و این همان سخن خداوند است که فرمود: «ای نفس به آرامش رسیده؛ به سوی پروردگارت برگرد در حالی که راضی و مورد رضایتی؛ پس در بندگانم درآ و به بهشتت وارد شو!» سپس فرمود: البته این برای مومنی است که پارسایی و اهل برادری و خیررسانی به برادران [ایمانی اش] باشد. و اگر اهل ورع و پارسایی و خیررسانی به برادرانش نبود به او گفته می شود چه چیزی مانع تو شد که با ورع و مواسات با برادرانت برخورد کنی؟ تو از کسانی هستی که مدعی محبت با زبان هستی و حال آنکه در عمل این محبت زبانی را تایید نکردی و زمانی که این شخص، پیامبر و امیرالمومنین را دیدار می کند، آنان از او روی گردان هستند و چهره در هم کرده و او را شفاعت نمی کنند.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع): وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْبُؤُوتِ وَ عَجَلَ رُوحَهُ إِلَى الْجَنَّةِ مَا بَيْنَ أَحَدِكُمْ وَ بَيْنَ أَنْ يَغْتَبِطَ وَ يَرَى السُّرُورَ أَوْ تَبِينَ لَهُ النَّدَامَةُ وَ الْحُسْرَةُ إِلَّا أَنْ يُعَايِنَ مَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي كِتَابِهِ: «عَنِ الْيَمِينِ وَ عَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ» (ق ۱۷) وَ أَنَاهُ مَلَكُ الْمَوْتِ يَقْبِضُ رُوحَهُ فَيُنَادِي رُوحَهُ فَتَخْرُجُ مِنْ جَسَدِهِ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَمَا يُحْسِ بِخُرُوجِهَا وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُظْمِئَةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَ ادْخُلِي جَنَّتِي» (ق ۲۷ الی ۳۰) ثُمَّ قَالَ ذَلِكَ لِمَنْ كَانَ وَرِعًا مُوَاسِيًا لِإِخْوَانِهِ وَضُورًا لَهُمْ وَ إِنْ كَانَ غَيْرَ وَرِعٍ وَ لَا وَضُورًا لِإِخْوَانِهِ قِيلَ لَهُ مَا مَنَعَكَ مِنَ الْوَرَعِ وَ الْمُوَاسَاةِ لِإِخْوَانِكَ أَنْتَ مِمَّنْ انْتَحَلَ الْمُحَبَّةَ بِلِسَانِهِ وَ لَمْ يَصْدَقْ ذَلِكَ بِفِعْلِهِ وَ إِذَا لَقِيَ رَسُولَ اللَّهِ ص وَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ص لَقِيَهُمَا مُغْرَضِينَ مُقْطَبِينَ فِي وَجْهِهِ غَيْرَ شَافِعِينَ لَهُ .

محاسن، ج ۱، ص ۱۷۷